

April 2022

Høringssvar

Høring vedr. Kommissionens strategi for bæredygtige og cirkulære tekstiler

Plastic Change, Rådet for Grøn Omstilling og Danmarks Naturfredningsforening takker for muligheden for at indgive høringssvar ifm. Europa-Kommissionens nye pakke for cirkulær økonomi, som blev lanceret 30. marts 2022. Pakken består af forskellige delelementer, hvoraf dette høringssvar vil behandle Kommissionens strategi for bæredygtige og cirkulære tekstiler.

Hovedpointer

Strategien for bæredygtige og cirkulære tekstiler udlægger Kommissionens planer for at skabe mere bæredygtighed i en af de mest forurenende og affaldsskabende brancher. Det er i den sammenhæng positivt og nødvendigt, at der lægges op til genbrugsmål samt bindende Ecodesign-krav ift. tekstiler. Introduktionen af digitale produktpas for tekstiler er også lovende, selvom det fortsat er uvist, om de kommer til at indeholde al nødvendig information. Det er kritisabelt, at man ikke allerede har valgt at forbyde destruktion af usolgte tekstiler, og at der ikke er absolutte reduktionsmål, når det gælder tekstil- og ressourcebrug, set i lyset af, at vi i dag har en ekstremt klimabelastende tilgang til vores forbrug af tekstiler. Desuden mangler strategien fokus på den sociale bæredygtighedssøjle, herunder beskyttelse af de ansatte i tekstilbranchen.

Positive elementer

Kommissionens strategi sætter fokus på en række positive tiltag for tekstilbranchen:

- Det er for det første positivt, at Kommission tydeliggør forbindelsen mellem fast fashion og syntetiske fibre baseret på fossile brændsler. I samme ombæring er det glædeligt, at strategien opfordrer virksomhederne til at reducere antallet af årlige tøjkollektioner. Da tøj udgør 81 % af EU's tekstilforbrug, er det netop særligt vigtigt at sætte fokus på, hvordan tøjproduktion- og forbrug kan gøres mere bæredygtigt.
- Strategien indebærer desuden en genvurdering af EU Ecolabel-ordningen med henblik på at få flere producenter til at bruge ordningen og gøre den mere genkendelig for forbrugerne.
- Desuden lægges der op til bindende Ecodesign-krav for tekstiler. Disse krav vil bl.a. omfatte genbrugelighed, holdbarhed, reparationsmulighed, fiber-til-fiber-genanvendelighed, tilstedeværelsen af uønskede stoffer og mikroplastaffald.
- Der lægges også op til en harmonisering af reglerne inden for udvidet producentansvar for tekstiler med brug af modulerede gebyrer, der skal forebygge affaldsskabelse.
- Det er også positivt, at strategien lægger op til at udvikle specifikke kriterier på EU-niveau, der gør det muligt at sondre mellem affald og visse second-hand tekstilprodukter. Dette skal forhindre, at tekstil-affald eksporteres til lande uden for EU som ”second-hand”-varer. I stedet bør fokus være på at sikre genbrug af tekstilerne i EU, inden de bliver til affald.

Lovende elementer

Flere elementer i strategien har desuden lovende karakter:

- Det er for det første positivt, at der lægges op til bindende mål for forberedelse med henblik på genbrug og genanvendelse af tekstilaffald. Dog er det særdeles vigtigt, at målene sættes separat og bliver reflekteret i ordninger for udvidet producentansvar, samt at sociale virksomheders rolle sikres i denne sammenhæng.
- Det er lovende, at der introduceres digitale produktpas for tekstiler baseret på obligatorisk information om cirkularitet og andre miljøaspekter. Dog er det endnu uvist, om de kommer til at indeholde den nødvendige information.

- Medlemslandene opmuntres desuden til at lave favorable skatte- og afgiftsmæssige tiltag for at fremme genbrugs- og reparationssektorerne. Fx ville et fradrag på reparationer være ønskværdigt i en dansk kontekst. Dog er skatteområdet ikke et EU-anliggende, hvorfor dette ellers lovende tiltag kan komme til at blive udvandet i implementeringsfasen.
- Kommissionen vil desuden tilvejebringe vejledning, der kan støtte sociale virksomheder, der opererer inden for indsamling, sortering, genbrug og gensalg af tekstiler. Strategien lægger op til, at støtten kan forekomme via investeringer, funding og andre initiativer i denne sammenhæng. Igen kan det være svært at sikre hensigtsmæssig implementering, da skatteområdet ikke er et EU-anliggende.
- Det er lovende, at man planlægger at forbyde destruktion af tekstiler. Et sådan forbud bør implementeres i nærværende strategi.
- Omend tiltaget er lovende, mangler der desværre mere detaljeret viden ift. forpligtelsen om at substituere og minimere skadelige stoffer i tekstilprodukter. Tekstilproduktion er en branche med et meget højt forbrug af kemikalier, herunder mange med højst problematiske egenskaber, herunder kræftfremkaldende og hormonforstyrrende – fx PFAS. Særligt arbejdstagere er udsat for disse stoffer, men også forbrugerne, hvor særligt børn er en udsat gruppe. Desuden lider miljø og klima voldsomt under denne uhensigtsmæssige produktion.
- Det er også lovende, at der sættes fokus på miljøpåstande såsom, at produkter er ”grønne” eller ”miljøvenligt produceret”. Sådanne påstande skal kun være tilladte, hvis de understøttes af anerkendt udmærkelse i miljømæssig performance. Dog er det vigtigt, at kriterierne herfor bliver ambitiøse og kvantificerbare, og ikke sigter efter at få en vis procentdel af markedet certificeret.

Problematiske elementer

Her udlægges de mest betydningsfulde problematiske elementer i udspillet:

- Der mangler absolutte mål for reduktion af forbruget af tekstiler samt en reduktion i ressourcebruget. For nuværende smider en gennemsnitlig EU-borger cirka 11 kg. tøj ud om året, hvilket netop viser behovet for at sænke forbruget af tøj.
- Der mangler fokus på social bæredygtighed i strategien, herunder et større fokus på beskyttelse af de ansatte i tekstilbranchen.
- Der mangler et fokus på skadelige indkøbspraksisser, og der mangler detaljer ift., hvordan Kommissionens forslag om *Corporate Sustainability Due Diligence (CSDD)* vil gælde for de specifikke udfordringer i tekstilsektoren, og hvordan de ville blive reflekteret i det digitale produktpas.

Vi står naturligvis til rådighed, hvis I ønsker at drøfte høringssvaret nærmere.

Med venlig hilsen

Malene Høj Mortensen, Public affairs rådgiver, Plastic Change

Lone Mikkelsen, Seniorrådgiver, Rådet for Grøn Omstilling

Mette Ranfelt, Miljøpolitisk chefrådgiver, Danmarks Naturfredningsforening